

การศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น ศึกษาเฉพาะกรณีการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา*

A COMPARATIVE STUDY OF THE CONSTITUTIONAL LAWS OF THE KINGDOM OF THAILAND AND JAPAN: A STUDY OF THE PROCESS OF APPOINTING MEMBERS OF THE SENATE

ธวัช แยมป์ว

Thawach Yaempiw

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Mahachulalongkornrajavidyalaya University

Corresponding Author Email: tvyp@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น 2. วิเคราะห์เปรียบเทียบที่มาของวุฒิสภาต่อระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิธีการศึกษาค้นคว้าเชิงเอกสาร โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารทางกฎหมาย ตำรา คำพิพากษา รวมถึงเปรียบเทียบกฎหมายกับประเทศอื่น ๆ และนำเสนอข้อมูลด้วยวิธีการพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า 1. วุฒิสภาของไทยตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560 ถูกแต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์เรื่องความไม่โปร่งใสและไม่สะท้อนประชาธิปไตย เนื่องจากไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง วุฒิสภามีบทบาทในการตรวจสอบรัฐบาลและร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี แต่การแต่งตั้งสมาชิกส่วนใหญ่อาจทำให้เกิดข้อกังวลเรื่องอิสระและการถ่วงดุลอำนาจ ส่วนวุฒิสภาของญี่ปุ่นมีสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน สะท้อนประชาธิปไตยและมีบทบาทในการตรวจสอบรัฐบาล แม้ว่าจะมีความชอบธรรม แต่ก็มีกรณีการวิจารณ์ว่าอาจเข้าซ้อนกับสภาผู้แทนราษฎรและขาดความครอบคลุมในการเป็นตัวแทนทุกกลุ่มประชากร 2. วุฒิสภาของไทยในปัจจุบันที่ถูกแต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ขาดความชอบธรรมจากการเลือกตั้งโดยตรง ทำให้เกิดข้อกังวลเกี่ยวกับความเป็นประชาธิปไตย ความอิสระ และความโปร่งใสในบทบาทการเลือกนายกรัฐมนตรีและการตรวจสอบรัฐบาล เนื่องจากอาจเอนเอียงไปตาม

*Received January 10, 2025; Revised February 14, 2025; Accepted February 17, 2025

แนวทางของผู้แต่งตั้ง ส่งผลให้ประชาชนมีความกังวลในความเชื่อมั่นต่อระบบการเมืองไทย ขณะที่วุฒิสภาของญี่ปุ่นได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งสะท้อนความเป็นประชาธิปไตยและช่วยเสริมความชอบธรรมในฐานะตัวแทนประชาชน การเลือกตั้งนี้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและเพิ่มความเชื่อมั่นในเสถียรภาพของการเมือง โดยวุฒิสภามีบทบาทในการถ่วงดุลอำนาจและตรวจสอบการทำงานของสภาล่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพิ่มความโปร่งใสและความเชื่อมั่นจากประชาชนมากขึ้น

คำสำคัญ: กฎหมายรัฐธรรมนูญ; สมาชิกวุฒิสภา; ราชอาณาจักรไทย; ญี่ปุ่น

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1. to study the concepts and theories related to the structure, origin, roles, and authority of the Senate in the Kingdom of Thailand and Japan, 2. to analyze the impact of the Senate's origin on the political systems and democratic principles in Thailand and Japan. The study employs qualitative research methodology, specifically documentary research, by gathering data from legal documents, textbooks, judicial decisions, and comparing the laws with those of other countries. The findings are presented using descriptive methods.

The research findings reveal that: 1. The Thai Senate under the 2017 Constitution is appointed by the National Council for Peace and Order (NCPO), which has led to criticism regarding its lack of transparency and failure to reflect democracy, as it is not elected directly. The Senate plays a role in overseeing the government and selecting the Prime Minister. However, most appointed members raise concerns about independence and the balance of power. In contrast, the Japanese Senate has members directly elected by the people, reflecting democracy and playing a role in government oversight. While it is legitimate, it has been criticized for potentially overlapping with the House of Representatives and lacking comprehensive representation of all population groups. 2. The current Thai Senate, appointed by the NCPO, lacks legitimacy due to the absence of direct elections, raising concerns about democracy, independence, and transparency in its role in selecting the Prime Minister and overseeing the government. This could lead to bias towards the appointing authority, resulting in a lack of public trust in the Thai political

system. On the other hand, the Japanese Senate is directly elected by the people, reflecting democracy and strengthening its legitimacy as a representative of the people. This electoral process promotes public participation and enhances confidence in the stability of the political system, as the Senate plays an effective role in balancing power and overseeing the work of the lower house, increasing transparency and public trust.

Keywords: Constitutional Laws; Members of the Senate; The Kingdom of Thailand; Japan

บทนำ

วุฒิสภา (หรือสภาสูง) เป็นสถาบันทางการเมืองที่มีบทบาทสำคัญในระบบรัฐสภาของหลายประเทศทั่วโลก ไม่ว่าจะเป็นการถ่วงดุลอำนาจกับสภาล่าง การเสนอแนะตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานของรัฐบาล การพิจารณากฎหมาย หรือการให้ความเห็นชอบต่อการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญต่างๆ ในประเทศต่างๆ วุฒิสภามีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไปตามรูปแบบการปกครองและระบบการเมืองของแต่ละประเทศ (Samuels, 2003) ในญี่ปุ่น วุฒิสภาหรือที่เรียกว่า “House of Councillors” เป็นส่วนหนึ่งของระบบรัฐสภาที่มีลักษณะเป็นระบบสองสภา (Bicameral System) ซึ่งประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร (House of Representatives) และวุฒิสภา (House of Councillors) โดยรัฐธรรมนูญของญี่ปุ่นฉบับปี ค.ศ. 1947 ที่ถือว่าเป็นผลมาจากการยกเลิกรัฐธรรมนูญเก่าหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำให้ระบบการปกครองของญี่ปุ่นเปลี่ยนแปลงไปเป็นระบบรัฐสภาประชาธิปไตย (Krauss, 2000) โดยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นสัญลักษณ์แห่งรัฐแต่ไม่มีอำนาจบริหาร สำหรับราชอาณาจักรไทย วุฒิสภามีความเปลี่ยนแปลงหลายครั้งตามรัฐธรรมนูญที่ถูกปรับแก้ไขและยกร่างใหม่ ตลอดประวัติศาสตร์การเมืองไทยวุฒิสภาในไทยมีบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาต่างๆ ของรัฐธรรมนูญ แต่ในปัจจุบัน ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วุฒิสภาของไทยมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎร และให้ความเห็นชอบต่อการแต่งตั้งตำแหน่งสำคัญ เช่น นายกรัฐมนตรี และองค์กรอิสระอื่นๆ อย่างไรก็ตาม การแต่งตั้งวุฒิสมาชิกในราชอาณาจักรไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้รับการแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ส่งผลให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ในเรื่องของความเป็นอิสระและความโปร่งใสของระบบการแต่งตั้งวุฒิสมาชิก

ระบบการเมืองและกฎหมายของญี่ปุ่นและราชอาณาจักรไทย มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน แม้ทั้งสองประเทศจะมีรูปแบบของรัฐธรรมนูญที่เป็นลายลักษณ์อักษร แต่

บริบททางประวัติศาสตร์และการเมืองที่ส่งผลต่อการกำหนดที่มาของวุฒิสภามีความแตกต่างอย่างมาก สำหรับญี่ปุ่น รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1947 ถือเป็นจุดเริ่มต้นของระบบการเมืองประชาธิปไตยแบบตะวันตก ซึ่งได้รับอิทธิพลจากสหรัฐอเมริกา ระบบรัฐสภาสองสภาของญี่ปุ่นถูกออกแบบมาเพื่อถ่วงดุลอำนาจและสร้างความยุติธรรมในระบบการเมือง วุฒิสภาในญี่ปุ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎร และเป็นกลไกที่ช่วยส่งเสริมความโปร่งใสและความยุติธรรมในการบริหารงานของรัฐบาล (Dower, 1999) การเลือกตั้งที่เป็นสัดส่วนแบบบล็อกและการเป็นตัวแทนของประชาชนแม้ว่าระบบวุฒิสภาของญี่ปุ่นจะได้รับการยกย่องว่าเป็นส่วนสำคัญของประชาธิปไตยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภายังคงมีข้อจำกัดในเรื่องของการเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมประชาชนในทุกภูมิภาค ระบบการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาบางส่วนในญี่ปุ่นใช้ระบบการเลือกตั้งแบบบล็อก (Block Voting) ทำให้มีปัญหาเรื่องความเป็นตัวแทนที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างภูมิภาค เนื่องจากบางจังหวัดที่มีประชากรน้อยกลับได้รับการจัดสรรที่นั่งเท่ากับจังหวัดที่มีประชากรมากกว่า ซึ่งอาจนำไปสู่การขาดความเป็นธรรมในเชิงการเมือง (Stockwin, 2008)

ปัญหาการมีบทบาทซ้ำซ้อนกับสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภาญี่ปุ่นมีหน้าที่ตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎร แต่ในหลายกรณีบทบาทหน้าที่กลับทับซ้อนกับสภาล่างจนทำให้เกิดปัญหาเรื่องความไม่ชัดเจนในหน้าที่ของสภาทั้งสอง นอกจากนี้ ยังมีคำถามว่าการมีอยู่ของวุฒิสภาช่วยส่งเสริมการถ่วงดุลอำนาจได้จริงหรือไม่ เนื่องจากมักจะมีความขัดแย้งระหว่างสองสภาในการตัดสินใจเรื่องสำคัญๆ การขาดความหลากหลายในวุฒิสภาก็เป็นหนึ่งในปัญหา คือ การขาดความหลากหลายในเชิงเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภูมิหลังทางเศรษฐกิจของสมาชิกวุฒิสภา โดยมักจะมีการกล่าวถึงการที่วุฒิสภาถูกครอบงำโดยกลุ่มนักการเมืองระดับสูงหรือนักธุรกิจที่มีอิทธิพล ทำให้กลุ่มคนที่เป็นชนชั้นกลางหรือชนชั้นล่างขาดตัวแทนที่แท้จริงในสภานี้ (Pempel, 1998) ในขณะที่ราชอาณาจักรไทย ระบบการเมืองไทยมีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 ราชอาณาจักรไทยได้มีรัฐธรรมนูญหลายฉบับ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่เป็นฉบับล่าสุด ได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าเป็นการสร้างกลไกทางการเมืองที่สนับสนุนให้คณะผู้มีอำนาจทางการเมืองสามารถควบคุมการเมืองไทยได้อย่างต่อเนื่อง การแต่งตั้งวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้เกิดความไม่พอใจในหมู่ประชาชนและนักการเมืองที่สนับสนุนประชาธิปไตย เนื่องจากการแต่งตั้งวุฒิสมาชิกในลักษณะนี้ไม่สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้ง

ปัญหาการแต่งตั้งวุฒิสมาชิกจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) หนึ่งในประเด็นปัญหาที่สำคัญของวุฒิสภาไทยในปัจจุบันคือ การแต่งตั้งวุฒิสมาชิกโดยตรงจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งทำให้เกิดคำถามเกี่ยวกับความโปร่งใสและความเป็นอิสระของวุฒิสภา วุฒิสมาชิกที่ได้รับการแต่งตั้งในลักษณะนี้อาจถูกมองว่าไม่ได้เป็นตัวแทนของประชาชนอย่างแท้จริง แต่กลับเป็นกลุ่มที่ได้รับการแต่งตั้งจากกลุ่มอำนาจทางการเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไว้วางใจของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองและการปกครอง (อนุสรณ์ ธรรมใจ, 2561) ความขัดแย้งในการคัดเลือคนายกรัฐมนตรี วุฒิสภาไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีอำนาจในการร่วมลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งถือเป็นอำนาจที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งอย่างมากเนื่องจากวุฒิสมาชิกไม่จำเป็นต้องมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน การที่วุฒิสภามีบทบาทในการคัดเลือคนายกรัฐมนตรีอาจถูกมองว่าเป็นการลดทอนความชอบธรรมของกระบวนการประชาธิปไตย เพราะสมาชิกวุฒิสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งกลับมีสิทธิลงคะแนนเสียงในการตัดสินใจเรื่องสำคัญเช่นนี้ (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2561) การขาดอิสระในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล วุฒิสภาควรมีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎร แต่ในประเทศไทยภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วุฒิสภากลับถูกมองว่าเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มอำนาจที่มีอิทธิพลจากการแต่งตั้งโดย คสช. ส่งผลให้วุฒิสภาไม่สามารถทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดความไม่สมดุลของอำนาจระหว่างสภากลางและสภาสูง ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในบริบทของประชาธิปไตย (ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ, 2562)

ปัญหาความชอบธรรมในบทบาทของวุฒิสภา การที่วุฒิสภาของไทยมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเรื่องต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการเมืองและการปกครองในระดับสูง แต่สมาชิกวุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ทำให้เกิดคำถามถึงความชอบธรรมในบทบาทของวุฒิสภา การขาดความชอบธรรมนี้ทำให้ประชาชนบางส่วนมองว่าวุฒิสภาไม่เป็นตัวแทนที่แท้จริงของพวกเขา และอาจส่งผลต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยโดยรวม (พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์, 2561) จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด เราจะเห็นได้ว่าวุฒิสภาทั้งในญี่ปุ่นและราชอาณาจักรไทยประสบกับปัญหาในหลายด้าน ซึ่งส่งผลต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและความมีเสถียรภาพของระบบการเมือง ปัญหาในญี่ปุ่นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเป็นตัวแทนของประชาชนและบทบาทหน้าที่ที่ทับซ้อนกับสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่ปัญหาในราชอาณาจักรไทยเกี่ยวข้องกับความชอบธรรมของการแต่งตั้งวุฒิสมาชิกและความเป็นอิสระในการตรวจสอบรัฐบาล

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นสมควรที่จะทำการศึกษาและวิเคราะห์ถึงประเด็นปัญหา โดยศึกษาเปรียบเทียบกับเรื่องบทบาท ที่มาหน้าที่และอำนาจของวุฒิสภากับญี่ปุ่น เพื่อนำมาวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งบทบาท หน้าที่อำนาจและที่มาของวุฒิสภาที่เหมาะสมกับราชอาณาจักรไทย ซึ่งการศึกษาปัญหาเหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงข้อจำกัดและความท้าทายของการมีวุฒิสภาในระบบการเมืองของทั้งสองประเทศ และยังสามารถใช้เป็นแนวทางในการเสนอแนะวิธีแก้ไขปัญหาเพื่อเสริมสร้างความ เป็นประชาธิปไตยและความโปร่งใสในระบบการเมืองของประเทศไทยในอนาคต

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น
2. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบที่มาของวุฒิสภาต่อระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบของการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิจัยทางเอกสารเป็นหลัก

2. แหล่งเอกสาร (Documentary Sources)

แหล่งเอกสาร (Documentary Sources) ประกอบด้วย 1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 2. รัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่น ค.ศ. 1947

โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสารดังนี้ 1. เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 2. เป็นเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการได้มาของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งญี่ปุ่น ค.ศ. 1947

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงเอกสาร ประกอบด้วย

1. แบบบันทึกข้อมูล (Data Recording Form) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเกี่ยวกับการได้มาของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน อย่างเป็นระบบ มีองค์ประกอบที่ต้องเก็บรวบรวม 5 ประเด็น คือ 1. รายละเอียดบรรณานุกรมของเอกสาร 2. รูปแบบของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น 3. ที่มาและการได้มาของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น 4. หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภากฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น

กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น 5. ผลกระทบของที่มาของวุฒิสภาต่อระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น

2. แบบประเมินคุณภาพเอกสาร (Document Quality Assessment Form) ใช้ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ ความถูกต้อง ความครบถ้วน ช่วยคัดกรองเอกสารที่มีคุณภาพและเหมาะสมที่สุด ก่อนนำมาใช้เป็นข้อมูลหลักในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามวิจัยต่อไป โดยมีเกณฑ์การประเมินคุณภาพเอกสาร ดังนี้ 1. ความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของเนื้อหาในเอกสาร 2. ความสมบูรณ์และความครอบคลุมของข้อมูลในเอกสารเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์การวิจัย 3. ความทันสมัยของข้อมูล 4. ความเกี่ยวข้องของเนื้อหาเกี่ยวกับประเด็นที่ศึกษา 5. รูปแบบการนำเสนอและความชัดเจนของการสื่อสารในเอกสาร

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร โดยมีขั้นตอนดังนี้ 1. คัดเลือกเอกสารตามเกณฑ์ที่กำหนด 2. อ่านและทำความเข้าใจเนื้อหาของเอกสาร 3. บันทึกข้อมูลที่สำคัญลงในแบบบันทึกข้อมูล 4. ประเมินคุณภาพของเอกสารโดยใช้แบบประเมินคุณภาพเอกสาร 5. จัดระเบียบและจำแนกข้อมูลโดยใช้ตารางวิเคราะห์เนื้อหา 6. สรุปสาระสำคัญและประเด็นหลักลงในแบบสรุปสาระสำคัญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากตำรา สารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และอินเทอร์เน็ต ประมวลข้อมูล โดยนำมาศึกษาวิเคราะห์ตามขอบเขตของการวิจัย และนำเสนอสรุปการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น

1.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบวุฒิสภา

ราชอาณาจักรไทย: วุฒิสภาของไทยเปลี่ยนแปลงไปตามรัฐธรรมนูญที่ถูกปรับแก้หลายฉบับ ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 วุฒิสภาของไทยได้รับการแต่งตั้งจากคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งถูกวิพากษ์วิจารณ์ว่าลดความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากการแต่งตั้งเช่นนี้อาจขาดความโปร่งใสและไม่ได้สะท้อนเสียงของประชาชนโดยตรง การมีวุฒิสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งจึงอาจส่งผลกระทบต่อการถ่วงดุลอำนาจในทางการเมือง

ญี่ปุ่น: ระบบการเมืองของญี่ปุ่นเป็นแบบประชาธิปไตยโดยมีสภาสูง (House of Councillors) และสภาล่าง (House of Representatives) ภายใต้รัฐธรรมนูญปี ค.ศ. 1947 ซึ่งจัดตั้งหลังสงครามโลกครั้งที่สอง สภาสูงของญี่ปุ่นเน้นบทบาทการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก ซึ่งสะท้อนหลักการประชาธิปไตยที่ให้ประชาชนมีบทบาทและเสียงในกระบวนการทางการเมือง โดยวุฒิสมาชิกได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

1.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับที่มาและวิธีการได้มาของวุฒิสภา

ราชอาณาจักรไทย: การแต่งตั้งวุฒิสมาชิก ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ของราชอาณาจักรไทยถูกดำเนินการโดย คสช. การได้มาของวุฒิสมาชิกจึงถูกมองว่าอาจขาดความเป็นอิสระและไม่สะท้อนความต้องการของประชาชนโดยตรง วุฒิสภามีอำนาจร่วมลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งในบางกรณีอาจส่งผลต่อความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากประชาชนไม่ได้มีส่วนในการเลือกวุฒิสมาชิกเหล่านี้โดยตรง

ญี่ปุ่น: วุฒิสภาญี่ปุ่นมาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนตามหลักการประชาธิปไตยแบบตะวันตก ภายใต้รัฐธรรมนูญที่สหรัฐฯ เป็นผู้ให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือจัดทำ หลักการเลือกตั้งโดยตรงนี้มุ่งให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล รวมถึงสามารถถ่วงดุลอำนาจกับสภาผู้แทนราษฎรได้

1.3 วิเคราะห์หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภา

ราชอาณาจักรไทย: วุฒิสภาไทยมีอำนาจในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและร่วมลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรีร่วมกับสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งส่งผลให้มีอำนาจในระดับที่สูงขึ้นในกระบวนการเลือกนายกรัฐมนตรี การทำหน้าที่ตรวจสอบรัฐบาลของวุฒิสภาไทยอาจถูกวิจารณ์ว่าขาดอิสระ เนื่องจากสมาชิกส่วนใหญ่ได้รับการแต่งตั้งจากคสช. และไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง

ญี่ปุ่น: วุฒิสภาญี่ปุ่นมีบทบาทในการตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล โดยทำหน้าที่เป็นกลไกถ่วงดุลกับสภาล่าง การมีวุฒิสภาที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนทำให้สภานี้มีความชอบธรรมในแง่ของตัวแทนประชาชน แต่ในบางกรณีมีการวิจารณ์ถึงบทบาทซ้ำซ้อนกับสภาผู้แทนราษฎร และปัญหาการเป็นตัวแทนที่ไม่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร

2. วิเคราะห์เปรียบเทียบที่มาของวุฒิสภาต่อระบบการเมืองและความเป็นประชาธิปไตยในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น

2.1 ผลกระทบของที่มาของวุฒิสภาต่อระบบการเมือง

ราชอาณาจักรไทย: วุฒิสภาของไทยในปัจจุบันมาจากการแต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ซึ่งทำให้วุฒิสภาขาดความชอบธรรมในฐานะตัวแทนของประชาชน เพราะไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง ผลกระทบต่อระบบการเมืองของไทยจึงทำให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์ว่าวุฒิสภาอาจขาดความเป็นอิสระและมีความเอนเอียงไปตามแนวทางของผู้แต่งตั้งมากกว่าการทำงานเพื่อประโยชน์ของประชาชนโดยรวม นอกจากนี้ วุฒิสภายังมีบทบาทในการเลือกนายกรัฐมนตรี ทำให้เกิดข้อกังวลในเรื่องการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจภายในระบบการเมืองไทย

ญี่ปุ่น: ที่มาของวุฒิสภาญี่ปุ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน ซึ่งส่งผลให้สมาชิกวุฒิสภามีความเป็นตัวแทนของประชาชนโดยตรง ทำให้การทำงานของวุฒิสภามีความชอบธรรมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน การเลือกตั้งนี้ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการเมืองและเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบการเมือง นอกจากนี้ วุฒิสภาญี่ปุ่นยังทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจกับสภาล่างอย่างมีประสิทธิภาพและส่งเสริมเสถียรภาพของการเมืองภายในประเทศ

2.2 วิเคราะห์ผลกระทบต่อความเป็นประชาธิปไตย

ราชอาณาจักรไทย: การที่วุฒิสภาไทยมาจากการแต่งตั้งส่งผลกระทบต่อความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยตรง สมาชิกวุฒิสภาที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งอาจถูกมองว่าขาดความชอบธรรมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและสภาผู้แทนราษฎร นอกจากนี้ บทบาทของวุฒิสภาในการเลือกนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้สะท้อนเสียงของประชาชนยังเป็นปัจจัยที่ลดทอนความน่าเชื่อถือและความโปร่งใสในกระบวนการประชาธิปไตย ส่งผลให้ประชาชนบางส่วนเกิดความไม่พอใจและขาดความเชื่อมั่นในระบบการเมืองไทย

ญี่ปุ่น: การที่สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงช่วยสนับสนุนความเป็นประชาธิปไตย โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนเลือกผู้แทนที่มีแนวคิดสอดคล้องกับความต้องการของตน การเลือกตั้งวุฒิสมาชิกยังสะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเมืองและทำให้วุฒิสภามีความชอบธรรมในการทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจและตรวจสอบการทำงานของสภาล่าง ความโปร่งใสนี้ช่วยสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยของญี่ปุ่น

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาของไทยและญี่ปุ่น

หัวข้อ	ราชอาณาจักรไทย	ญี่ปุ่น

รูปแบบของวุฒิสภา	ระบบสองสภา (วุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎร)	ระบบสองสภา (House of Councillors และ House of Representatives)
ที่มาและวิธีการได้มา	แต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.)	เลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน
แนวคิดหลัก	ขาดความเป็นประชาธิปไตย เนื่องจากการแต่งตั้ง	ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและความเป็นประชาธิปไตย
หน้าที่และอำนาจ	ตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและร่วมเลือกนายกรัฐมนตรี	ตรวจสอบการทำงานของสภาผู้แทนราษฎรและรัฐบาล
การถ่วงดุลอำนาจ	มีอำนาจร่วมเลือกนายกรัฐมนตรีซึ่งอาจลดทอนความชอบธรรมทางประชาธิปไตย	ถ่วงดุลอำนาจกับสภาล่าง
ประเด็นปัญหา	ขาดอิสระและความชอบธรรม เนื่องจากการแต่งตั้งจากกลุ่มอำนาจ	ความซ้ำซ้อนในบทบาทกับสภาล่างและปัญหาการเป็นตัวแทนที่ไม่ครอบคลุม

อภิปรายผลการวิจัย

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับรูปแบบ ที่มา หน้าที่และอำนาจของวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น วุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น มีหน้าที่และอำนาจที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ในราชอาณาจักรไทยวุฒิสภามีอำนาจตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลและร่วมลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นอำนาจสำคัญในกระบวนการเมือง อย่างไรก็ตาม สมาชิกส่วนใหญ่ของวุฒิสภาไม่ได้มาจากการเลือกตั้งโดยตรง แต่ได้รับการแต่งตั้งจาก คสช. ทำให้ขาดความอิสระและถูกวิจารณ์เรื่องความโปร่งใส ขณะที่ในญี่ปุ่นวุฒิสภามีบทบาทถ่วงดุลสภาผู้แทนราษฎรและตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล โดยสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรง สร้างความชอบธรรมและการมีส่วนร่วมจากประชาชน แต่บางครั้งก็ถูกวิจารณ์เรื่องบทบาทซ้ำซ้อนและการขาดการเป็นตัวแทนที่ครอบคลุมทุกกลุ่มประชากร สอดคล้องกับผลงานวิชาการของ กฤษดาภรณ์ แก้วสวนจิก และ ธวัชชัย จันทน์สม (2567) เรื่อง ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับที่มาและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ที่กล่าวว่า บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เกี่ยวกับที่มาและอำนาจหน้าที่ของวุฒิสภามีปัญหาทางกฎหมายหลายประการ คือ ปัญหาที่มาของสมาชิกวุฒิสภาขาดความเชื่อมโยงกับประชาชนตามหลักประชาธิปไตย ปัญหาสมาชิกวุฒิสภาแบบเลือกกันเองอาจก่อให้เกิด

ปัญหาซื้อเสียงได้ง่าย ปัญหาที่มาของสมาชิกวุฒิสภาแบบเลือกกันเองมีขั้นตอนและกระบวนการที่ยุ่งยากซับซ้อนและเสียเวลาเกินความจำเป็น ปัญหาอำนาจสมาชิกวุฒิสภา (ชุดแรก) ในการเลือกนายกรัฐมนตรี และปัญหาอำนาจสมาชิกวุฒิสภาในการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ จึงเสนอแนะให้แก้ไขในเรื่องที่มาของสมาชิกวุฒิสภาโดยเปลี่ยนที่มาของสมาชิกวุฒิสภาให้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนทั้งหมด และยกเลิกเงื่อนไขในการเห็นชอบแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญที่ต้องใช้คะแนนเสียงสมาชิกวุฒิสภาในการให้ความเห็นชอบไม่น้อยกว่าหนึ่งในสาม โดยเปลี่ยนเป็นใช้เสียงข้างมากของรัฐสภาตามปกติ

2. ที่มาของวุฒิสภามีผลกระทบต่อระบบการเมืองในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นแตกต่างกันอย่างชัดเจน โดยในราชอาณาจักรไทยวุฒิสภามาจากการแต่งตั้งโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้ขาดความชอบธรรมในฐานะตัวแทนประชาชน และถูกวิจารณ์ว่าขาดความเป็นอิสระและอาจเอนเอียงไปตามผู้แต่งตั้ง ซึ่งกระทบต่อการถ่วงดุลอำนาจและสร้างข้อกั้วลงในกระบวนการเลือกนายกรัฐมนตรี ขณะที่ในญี่ปุ่นวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำให้มีความชอบธรรมและสะท้อนความต้องการของประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการเลือกตั้งเพิ่มความเชื่อมั่นในระบบการเมือง และวุฒิสภาทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจกับสภาล่างอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศ นอกจากนี้ ยังส่งผลกระทบต่อความเป็นประชาธิปไตยในราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่นแตกต่างกันอย่างชัดเจน ในราชอาณาจักรไทย การแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสภาโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมจากประชาชนโดยตรง ส่งผลให้เกิดข้อวิจารณ์เรื่องความชอบธรรมและความโปร่งใส อีกทั้งบทบาทในการเลือกนายกรัฐมนตรีที่ไม่สะท้อนเสียงของประชาชนยังทำให้ความเชื่อมั่นในกระบวนการประชาธิปไตยลดลง ขณะที่ในญี่ปุ่น สมาชิกวุฒิสภามาจากการเลือกตั้งโดยตรง สร้างความชอบธรรมในการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจกับสภาล่าง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนี้ช่วยเสริมความโปร่งใสและความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตย สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภูวดล คงแสง และ เสาวนีย์ อัครโรจน์ (2565) เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้กล่าวว่า วิธีการได้มาซึ่ง สมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ยังคงมีปัญหาในทางหลักการหลายประการ ทั้งปัญหาความไม่สอดคล้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการแต่งตั้ง และ ปัญหาความไม่สอดคล้องกับหลักการเป็นผู้แทนปวงชนของสมาชิกวุฒิสภาที่มาจากการเลือกกันเองแบบไขว้ ระหว่าง ผู้แทนกลุ่มสาขาอาชีพที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของพระใบฎีกาเฉลิมพล ฐานุตโตโร (โพธิ์ประชุม) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและของ

ต่างประเทศ (2565) ได้กล่าวว่า การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของประเทศไทยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ไม่เป็นประชาธิปไตย คือไม่ได้ยึดโยงกับประชาชน เนื่องจากประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ทำให้สมาชิกวุฒิสภาที่ได้มานั้นไม่สามารถเข้าใจความเป็นอยู่ของประชาชน

องค์ความรู้จากการวิจัย

จากการศึกษาเปรียบเทียบกฎหมายรัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทยและญี่ปุ่น ศึกษาเฉพาะกรณีการได้มาของสมาชิกวุฒิสภา ทำให้ค้นพบแนวทางการปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยในอนาคต ที่เน้นการเพิ่มความโปร่งใส ประชาธิปไตย ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความชอบธรรมและความเชื่อมั่นในระบบการเมืองของประเทศ ดังปรากฏตามภาพที่ 1

แนวทางการปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทย ในอนาคต เพื่อความเป็นประชาธิปไตย ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน

ภาพที่ 1 : องค์ความรู้จากการวิจัย

จากภาพข้างต้นสามารถอธิบายได้ว่า แนวทางการปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยในอนาคต ที่เน้นการเพิ่มความโปร่งใส

ประชาธิปไตย ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความชอบธรรมและความเชื่อมั่นในระบบการเมืองของประเทศได้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กำหนดให้สมาชิกวุฒิสมาชิกมาจากการเลือกตั้งโดยตรง: การให้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสมาชิกโดยตรง จะช่วยเสริมสร้างความชอบธรรมและความโปร่งใส เนื่องจากประชาชนสามารถเลือกผู้แทนที่ตนเองเห็นว่าเหมาะสมในการทำหน้าที่ถ่วงดุลอำนาจและตรวจสอบรัฐบาลได้อย่างแท้จริง

2. ปรับปรุงคุณสมบัติของผู้สมัครวุฒิสมาชิก: เพื่อให้สมาชิกวุฒิสมาชิก มีความสามารถในการทำหน้าที่ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้สมัครที่เน้นประสบการณ์ด้านกฎหมาย รัฐศาสตร์ หรือบริหารรัฐกิจ รวมถึงส่งเสริมให้มีตัวแทนจากกลุ่มสังคมที่หลากหลาย เพื่อสะท้อนความต้องการของประชาชนในทุกภาคส่วน

3. ลดบทบาทของกลุ่มผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งสมาชิกวุฒิสมาชิก: ควรลดบทบาทของคณะกรรมการที่มีอำนาจแต่งตั้ง เพื่อให้การได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสมาชิกมีความเป็นอิสระมากขึ้น และปรับให้การเลือกตั้งหรือแต่งตั้งใดๆ ที่เกี่ยวข้องต้องมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วม

4. จำกัดอำนาจในการลงคะแนนเสียงเลือกนายกรัฐมนตรี: วุฒิสมาชิกควรทำหน้าที่หลักในการตรวจสอบและถ่วงดุลการทำงานของฝ่ายบริหารและสภาผู้แทนราษฎรมากกว่าการมีบทบาทในกระบวนการเลือกนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ควรมาจากการเลือกตั้งของสภาผู้แทนราษฎรเพื่อสะท้อนเจตจำนงของประชาชนอย่างแท้จริง

5. เสริมสร้างกลไกการตรวจสอบ: เพิ่มการตรวจสอบและการสืบสวนที่โปร่งใสในกระบวนการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสมาชิก และเปิดให้สาธารณชนสามารถติดตามกระบวนการนี้ได้ โดยการนำระบบการรายงานผลการปฏิบัติงานหรือการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ

การนำข้อเสนอแนะเหล่านี้ไปใช้ จะช่วยเสริมความเป็นประชาธิปไตยในกระบวนการได้มาของสมาชิกวุฒิสมาชิกของราชอาณาจักรไทย เพิ่มความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน ทำให้ระบบการเมืองไทยมีเสถียรภาพและน่าเชื่อถือยิ่งขึ้นในระยะยาว

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทบัญญัติเพื่อการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสมาชิกของราชอาณาจักรไทยในอนาคต อาจเน้นไปที่การเพิ่มความเป็นประชาธิปไตย ความโปร่งใส

และการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งจะช่วยเพิ่มความชอบธรรมและความเชื่อมั่นในระบบการเมืองของประเทศ โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้:

1. เสนอให้ยกเลิกอำนาจของสมาชิกวุฒิสภาในการเลือกตั้งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชน และทำให้วุฒิสภากลายเป็นฐานอำนาจในการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่ยึดโยงกับรัฐบาลโดยตรง ซึ่งอาจนำไปสู่การสืบทอดอำนาจที่ไม่เหมาะสม การยกเลิกอำนาจนี้จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถเดินหน้าสู่ประชาธิปไตยที่เหมาะสมและคล้ายคลึงกับระบบการเมืองของต่างประเทศได้

2. ควรให้มีการเลือกตั้งโดยตรง เนื่องจากสมาชิกวุฒิสภาเป็นผู้แทนของปวงชนชาวไทย ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 114 แต่ปรากฏว่าที่มาของสมาชิกวุฒิสภาปัจจุบันไม่ได้ยึดโยงกับประชาชน

3. เสนอให้ยกเลิกการมีคณะกรรมการสรรหาที่ให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) คัดเลือกสมาชิกวุฒิสภาเอง เนื่องจากไม่สะท้อนความเป็นผู้แทนของประชาชน โดยเสนอให้สมาชิกวุฒิสภาควรได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนโดยตรง เพื่อให้มีความชอบธรรมและเป็นตัวแทนของประชาชน การมอบอำนาจควรเกิดจากการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นวิธีที่เชื่อมโยงกับประชาชนและทำให้สมาชิกวุฒิสภามีอำนาจตามอาณัติของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎาภรณ์ แก้วสวนจิก และธวัชชัย จันทร์สม. (2567). ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับที่มาและอำนาจหน้าที่ของสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย*, 4(1), 145-172.
- ธเนศ อาภรณ์สุวรรณ. (2562). *ประชาธิปไตยแบบไทย ๆ : บทบาทของวุฒิสภายุติรัฐธรรมนูญ 2560*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มติชน.
- พระใบฎีกาเฉลิมพล ฐานุตโตโร (โพธิ์ประชุม). (2565). *การศึกษาเปรียบเทียบการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาของราชอาณาจักรไทยและของต่างประเทศ* (สารนิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์). พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พิชิต ลิขิตกิจสมบูรณ์. (2561). *วิกฤติรัฐธรรมนูญ 2560 : การเมืองและความชอบธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ฟ้าเดียวกัน.
- ภูวดล คงแสง และเสาวนีย์ อัสวโรจน์. (2565). ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช*, 14(3), 139-151.

- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2561). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560: การเมืองและกฎหมาย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (2561). การเมืองไทยหลังรัฐประหาร 2557 : วิฤตการเมืองและการปฏิรูปประเทศ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Dower, J.W. (1999). *Embracing Defeat: Japan in the Wake of World War II*. New York: W.W. Norton & Company.
- Krauss, E.S. (2000). The Japanese Prime Minister and the Executive Institution. *Journal of Japanese Studies*, 26(1), 1-41.
- Pempel, T.J. (1998). *Regime Shift: Comparative Dynamics of the Japanese Political Economy*. Ithaca: Cornell University Press.
- Samuels, R.J. (2003). *Machiavelli's Children: Leaders and Their Legacies in Italy and Japan*. New York: Cornell University Press.
- Stockwin, J.A.A. (2008). *Governing Japan: Divided Politics in a Resurgent Economy*. Oxford: Blackwell Publishers.